

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 24—	12—	6—	2—	
v upravnistvu prejemati:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 22—	11—	5-50	1-90	

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izloži vsek dan svojo izjavo in svoje mnenje

Inserti veljajo: petstopenjska petletna vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto skupaj naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 25—	13—	6-50	2-30	
za Nemčijo:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 30—	15—	7-50	2-30	

Vprašenjem glede insertov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znak. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Državni zbor.

Neugoden začetek parlamentarnega tedna.

Dunaj, 12. januarja.

V parlamentu se je danes sestala mešana komisija, katera naj skuša izravnati difference med gosposko in poslansko zbornico glede osebnodohodninskega davka. Vlada je izdala še popoldne v »N. Wr. Tagblattu« svaričen članek, v katerem pozivlja gosposko zbornico, oziroma njene člane, naj bodo državniki in naj se radi ljubelega miru podvržejo sklepom gosposke zbornice, ako že drugače ne gre, ker sicer da je § 14. neizogiben. V parlamentu se trdi, da ta članek ni zelo odkritosrčen, ker da bo dosegel baš nasproten uspeh, kakršnega navidezno namerava. Znano je, da je govor grofa Stürgkha v zadnji plenarni seji gosposke zbornice, ki se je glasil podobno kakor današnji oficijozni članek samoljubje gosposke zbornice globoko užalil ter »gosposde« v njihovi trmoglavosti še utrdil. Gosposka zbornica je takrat z demonstrativno večino (ki je bila baš radi Stürgkhovih izjav) vztrajala na svojem znanem stališču ter je izvolila kot delegate v mešano komisijo baš najhujše nasprotnike sklepov poslanske zbornice. Ako je torej danes grof Stürgkh svoje besede v zgoraj omenjenem članku ponovil — potem je pač precej očito, kaj je ž njimi nameraval.

Zdi se pa, da v krogih poslancev ni najti popolnega razumevanja Stürgkhovih naklepov. Dosedanji potek današnje konference kaže namerajo, da so postali baš delegati poslanske zbornice nehoti pomagači ministrskega predsednika, podporniki njegovih načrtov, katerih cilj je — režim § 14.

V mešani komisiji se je namreč pričelo nevarno licitiranje, ki grozi končati katastrofalno. Delegati poslanske zbornice bi morali v smislu svojih mandatov zavzemati stališče, da velja ono, kar je o višini novega osebnega davka poslanska zbornica sklenila, kot minimum, da pa je treba smatrati z ozirom na napetost med obema zbornicama te

sklepe ljudske zbornice tudi kot maksimum, katerega prekoračiti bi se reklo upropasti ustavno rešitev reforme in igrati isto igro, katero bi grof Stürgkh tako rad dobil.

Ko se je zato pojavil v današnji seji posredovalni predlog grofa Noštiza, je bila dolžnost delegatov poslanske zbornice, da ga prešturajo zgolj s stališča, ali odgovarja minimumu sklepov poslanske zbornice ali ne. Ta predlog se v bistvu glasi: Eksistenčni minimum se naj zviša na 1400 K, zato pa naj se obtem zvišajo davčni stavki na dohodek od 6000 na 10.000 K v smislu sklepov gosposke zbornice in povrh še naj dohodki, presegaajoči 10.000 K obdačijo še nekoliko bolj, kakor se je to dosedaj nameravalo.

Ta predlog je vsekakor uvaževanja vreden. Zvišanje eksistenčnega minimuma je pozdravljati in ostrejšemu obdačenju »velikih dohodkov« (preko 10.000 K) ni ugovarjati. Glede obdačenja dohodkov od 6000 K do 10.000 K bi se moglo morda reči, da isto tudi po sklepih gosposke zbornice ni baš neznosno, akoravno zadene že itak jako obremenjene boljše situirane meščanske sloje. Na vsak način bi se dalo o tem predlogu govoriti ter pretehtati, ali morda ne odgovarja principu, da se treba na gospodarsko slabe posebno ozirati.

Delegati poslanske zbornice pa so izgubili očitno glavo, ko so ga proglasili za »demagogijo gosposke zbornice«, šli so, da zavzamejo svoje stališče napram njemu in zedinili so se — na še večjo demagogijo. Nihov protipredlog se vrača zopet k eksistenčnemu minimumu 1600 K, zvišuje pa davčne stavke na dohodek od 6000 K naprej še bolj, kakor sklepi gosposke zbornice.

Mešana komisija je na ta način prvotni temelj svojih razprav zapustila in plove sedaj — najbrže v ono pristanišče, kamor bi grof Stürgkh tako rad spravil državno ladjo.

Zvečer je seja suspendirana, da se stranke posvetujejo. Morda bo zmaga na obeh straneh treznost in premišljenost — kajti sicer bo šlo slabo.

Tudi proračunski odsek ima malo sreče. Češki agrarci in radikali se poslužujejo obstrukcionistične zavlačevalne taktike, poslanec Choc

je stavil predlog, da se odsekov seje vrše le takrat, kadar ne zboruje mešana komisija, ker se nahaja v tej komisiji 10 članov proračunskega odseka, ki da ne morejo naenkrat sedeti pri dveh razpravah.

Pri glasovanju je zahteval posl. Choc konstatacijo razmerja glasov, pri čemur se je pokazalo, da je odsek nesklepčen. Načelnik pa je še za danes zvečer sklical novo sejo. Skoroj se mora pokazati, kako daleč hočejo iti oni, ki so za »ostro taktiko«. V parlamentu je slišati, da se tudi tokrat obstrukcije ne sme vzeti pretragično.

Vsekakor je parlamentarni teden jako neugoden pričel in četrtovala seja zbornice je zaenkrat le nameravana in ne še sklicana.

Trst.

Piše F. K. Gerič.

Trst je ključ k Jadranu, kateri kot vodna cesta pelje v Sredozemsko morje, ob katerega obali leže trgovska mesta treh delov starega sveta, Afrike, Azije in Evrope. Kdor je gospodar Trsta in Jadrana, ta ima tudi veliko in tehtno besedo v Sredozemskem morju; kajti Trst ima ekonomsko zaledje, kakoršno mu more morskotrat obmorsko mesto zavladati. Ni torej čuda, če so se že za Trst v preteklosti razni narodi nič manj intenzivno zanimali nego danes. Habsburžani so že davno uvideli, da je gospodarskemu razvoju njih dežel morje neobhodno potrebno, ter so se trudili, da so končno Trst dobili. Napoleon I. je dobro vedel, če si hoče zagotoviti svoje gospodstvo na jugu, da mora habsburško - lotrinskim deželam odvzeti pristop k morju, kar se je zgodilo z ustanovitvijo ilirskega kraljevstva, h kateremu je pripadel tudi Trst z znatnim zaledjem. Tudi nemški državniiki so kmalu po padu velikega Koriščana imeli v načrtu, da se Jadran zveže po vodni cesti s severnim morjem, kar bi bilo naravnost idealno za ekonomski razvoj nemških dežel.

Dasi je Trst s svojim zaledjem še danes avstrijski, vendar pa se

zanj pred vsemi zanimata dva naroda in sicer Lahi ter Nemci.

Ker se mlada Italija boji, da bi bila v svojem lepem razvoju ovirana od svojega severnega sosedu, zbog tega stremi za tem, da postane sama gospodar Jadrana. Če namreč Italija doseže neomejeno gospodstvo nad Jadranskim morjem, ni se ji treba bati konkurence od severne strani. Najnevarnejši konkurent Italije pa niso Slovenci niti Srbohrvati, ampak Nemci. Če se Nemci enkrat trdno v Trstu zasidrajo, pride Italija v nemško odvisnost, v kakoršni je bil apeninski poluotok v srednjem veku.

Pomen Trsta za Slovence ima pred vsem kulturno vrednost, gospodarsko pa le v toliko, v kolikor je mogoče narodu, ki ne tvori sam zase samostalno državo. Ako postane Trst slovenski, bo de s tem obtem glavno slovensko kulturno središče.

Nemci se dobro zavedajo, da je Trst ključ za ogromni gospodarski razmah nemškega naroda. O, kako bi po vodnih in železnih cestah plalo nemško gospodarsko življenje po nemških deželah od severnega pa do južnega morja! Kakor Nemci danes takorekoč prevladajo na trgih velikanske ruske države, tako bi kmalu gospodarski zavladali v deželah ležeh ob Sredozemskem morju. Da bi se tako zgodilo, svedočijo nemški poskusi posebno v azijski Turčiji. Takšna nemška gospodarska ekspanzija bi pomenila gospodarsko in sčasoma tudi politično zasuzenje nemških narodov. Toda takemu zasuzenju se je treba narodom, katerim preti, z vso silo v bran postaviti.

Lahi bi najraje postali izključni gospodarji na Jadranu, kar pa se njim pri danih razmerah ne posreči, ker severna in izhodna obal Jadranskega morja ni laška, ampak slovenska, hrvaška, srbska, albanska in grška. Da bi si Lahi celo nelaško obal Jadrana podjarmili, s tem niti sami resno ne računajo, ker je to nemogoče. Potem jim drugega ne preostane, nego da se z vsemi narodi, kateri od davnih časov ob Jadranu prebivajo, pametno sporazumejo ter z njimi branijo vsem skupno svoje

morje proti vsem skupnemu svojemu sovražniku, ki je edino Nemec. Slovani, Albanci in Grki niso nasprotniki Lahov, ampak njih naravni zavezniki, česar so si na vsak način zvesti v odločilnih krogih na apeninskem poluotoku. Osebito slovensko ljudstvo tvori živ jez, nekaj »limesa«, proti nemškemu navalom na Jadran. Ako pade slovenstvo pod nemško pestjo, pade tudi Trst z Jadranskim morjem vred kot zrelo jabolko v naročje matere Germanije. — Lahi morajo dobro vedeti, da njim od Jugoslovanov, posebno pa od Slovencev ne preti nobena nevarnost, četudi bi nekoč postal Trst slovenski, kar bi se zgodilo čisto naravno, ker je okolica slovenska, katera daje mestu sveže prebivalstvo. — Ker si Lahi cele nelaške obale Jadranskega morja ne morejo podvreči, zato nameravajo vsaj nekoč Trst z njegovim zaledjem priklopiti k Italiji, kar pa se more zgoditi le v slučaju razpada in razdelitve habsburške - lotrinske monarhije, popolnega poraza Nemčije ter popolne zmage Italije in njenih zaveznikov. V tem slučaju bi velik del slovenskega ozemlja prišel pod laško vladu. In zares Lahi že sedaj zelo čudno in nerodno pripravljajo teren za bodočo aneksijo Trsta z zaledjem vred in sicer na ta način, da zatiravajo in preganjajo slovenski živeli na vse kriplje ter tako indirektno podpirajo priseljene Nemce na škodo svojih rojakov in domačega slovenskega prebivalstva. Boj Lahov proti Slovincem bi se mogel razlagati le v tem smislu, da Lahi smatrajo Slovence za preslabe, da bi mogli zadržati nemško invazijo na Jadran in da raje hočejo sami strahiti Trst. Postopanje Lahov proti Slovincem bi se dalo z laškega stališča le tedaj opravičiti, če imajo v najbližji bodočnosti anektiranje Trsta z zaledjem vred zajamčeno. Ker pa si kaj takega pameten politik jedva upa misliti, bi se dal laško-slovenski spor edino s tega stališča pojasniti, da so ali laški vodje kratkovidni ali pa vede ali nevede stoje v vsenemških službah. Saj je vendar jasno ko beli dan, da ne gre za to, ali ostani Trst laški, ali postani slovenski, ampak gre za to, da Trst ne bodi nikdar nemški! V interesu La-

LISTEK.

V zarji trpljenja.

F. K.

»Z zarjo sem pričel svoj križev pot.« Tako si je mislil Jan Tomej, ko je sedel jutraj pri oknu, z veliko, rdečo rožo na prsih, ves tak, kakor je prišel po dveh dneh zopet enkrat v svoje stanovanje.

Nad strehami se je belila mehka jutranja luč in daleč tam na obzorju, kjer so kipeli vitki stolpi cerkva in palač proti nebu, je valovala rožnata zarja v vsej svoji krasoti in moči. Pomladni duh je polnil ozračje in tih vetrič je šušljal v zelenem drevu širokega boulevarda. Tišina noči se je že umaknila vsakdanjemu vrvenju in hrušču pouličnega življenja. Ropot vozov in vpitje raznašalcev jutranjih listov je odmevalo v zraku in se topilo v topo šumenje bijoče ritmike.

Jan Tomej je vstal, si prižgal cigareto in se ozrl po sobi. Nič se ni izpremenilo ta čas, kar ga ni bilo, le popravljeno in urejeno je bilo vse, kar je prej ležalo razmetano po mizi in po tleh. Postelja je bila lepo popostlana, tla pometena in očiščena, in na mizi se je šopiril svež prt.

Tomej se je nasmehnil in stopil k mizi. Gledal je nekoliko časa lepo

v red postavljene knjige in papirje, vzel v roke pričeto pismo, pa ga zaglal zopet nazaj. Nič se mu ni ljubilo. Po glavi mu je brnelo in v ustih je čutil omledni okus preobilo zaužitega vina in čaja. V vseh udih je ležala mehka trudnost in lena omotica mu je ovijala misli.

»Z rožo na prsih sem pozdravil beli dan.«

Zazehal je, vzel rožo iz gumbice in jo položil na mizo. Za hip je strmel na njo, potem pa je zamahnil z roko, šel k umivalniku in se umil s svežo vodo.

»Tako. Zdaj sem opral vse grehe in spomine preteklih dni s tega pregrešnega telesa.«

Zdelo se mu je, da se je svežost vrnila v njegovo telo. Stopil je parkrat po sobi gori in dol, pomislil malo, potem se je po vrnil k mizi, sedel in položil pred se čisto polo papirja.

»Materi bi moral pisati. Vem, da že težko čaka. Pa kaj? Denar? Saj reva niti sama nima. Kaj pa potem?«

Pri tej misli se je skoro vznejevoljil. Mati ga je vedno v vseh pislih predvsem prosila, naj ji popiše svoje življenje in ji razloži, kako in s kolikim denarjem se da izhajati v tem mestu. On pa o prvem ni smel pisati, ker bi jo žalil, o drugem pa ni mogel, ker sam ni vedel, koliko denarja potrebuje. Kadar je imel, je vse zapravil in potem stradal, dokler ni prišla od kod rešitev. Kaj je on računal z dnevi

in meseci! Če je bilo, je bilo, in če ni bilo, pa ni bilo. Kako bi torej mogel materi razložiti stvar, ki ga ni nikoli zanimala, najmanj pa, da bi jo poznal.

Nervozno je vrgel pero v stran in vstal.

»Naj čaka!«

Stopil je zopet k oknu, brez namena, brez kake prave misli, kar tako na slepo, ker slučajno ni bil po prepitih nočeh zaspan. Bilo mu je skoro dolgčas in radost mu je zasijala iz oči, ko je začul trkanje na vrata.

»Prosto!«

Bil je njegov prijatelj Maškov, ki ga je obiskal, radoveden, ali je doma ali ne.

Tomej ga je z veseljem vsprejel. »Zgodej se tvoj obisk, prijatelj, a tembolj dobrodošel.«

Maškov je obstal pri vratih in ga gledal. Bil je visoke postave, širokega obraza in majhnih, zamišljenih, modrih oči. Ostre poteze okrog ust in precej razorano čelo je pričalo, da mu ne cveto ravno prva mladeniška leta in da je šla že resnost časa in življenja s svojim ostrim plugom preko njegove duše. Vprašujoče je zrl Tomeja, ne da bi se ganil.

»Kaj stojiš tam pri vratih? Vstopi, brate, vstopi!«

»Torej si vendar doma?«

»Zakaj, vendar? Doma sem in konec. Dva dni me pa ni bilo in menda me ni nihče pogrešal.«

»Skoro, da si govoril resnico.«

Maškov je vstopil, položil klobuk na mizo in sedel. Nekoliko časa sta molčala. Tomej je hodil po sobi gori in dol, žvižgaje znan napev. Maškov pa je strmel v tla in si grizel brke. Čez nekaj časa se je Tomej ustavil. Ta molk mu je bil mučen, ker ni odgovarjal njegovemu razpoloženju. Pogledal je Maškova in čustvo nevolje je spreletelo njegovo dušo.

»Brate, tvoj obisk je pa molčeč.« Maškov ni odgovoril.

»Zakaj ta resni obraz? Ali si me morda ti pogrešal te dni? Bil sem pri Vandi.«

»Torej si bil zopet pri njej?«

»No, da! Tam je vsaj življenje, ki odgovarja moji duši. Kaj bi sameval v tem brlogu? Žive duše ne poznam v celem mestu, razun tebe in Vande, jezika ne znam — kam bi torej šel? Ti me vedno dolgočasíš s svojimi pridigami, pri Vandi pa se človek napije penete sladkosti iz polne kupe. Menda bi vsak tako volil kakor jaz. Zakaj sem pa mlad? Da bi shranil to zlato mladost, kakor liho in jo zaprl v hram? Čemu? Meni se hoče življenje, ne pa dolgočasne uganjanja, zakaj nas je izvrгла usoda na to pest zemlje. Id est! Konec temu. Bil sem in zdaj sem zopet tu.«

»In denar?«

»Res je, da ga je šlo precej, a ni mi žal za njega. Že pride drugi.«

»Si morda zopet kaj zastavil?«

»Seveda! Kje naj pa drugje to-

liko vzamem. Zdaj je šlo, vse, brate, kar imam; še luči sem dal slovo.«

»Vse si zastavil? Tudi perilo in uro?«

»Vse, vse! Pa kaj zato! Ne boj se, ne bom si zavezal žalne kravate krog vratu. Denarja je bilo treba precej, pomisli, dva dni, in zato je bilo tudi zastaviti treba precej. Da ti pravim, da je šlo vse.«

»In zdaj si brez denarja?«

»Kje naj pa vzamem. Niti vinarja ne premorem več.«

Maškov se je trpko nasmehnil.

»In kako misliš živeti?«

»Ej, kako? Danes se že prestane, jutri tudi še, potem pa že pride od kod pomoč. Ne boj se. Pomoč pride vedno o pravem času.«

»Ali si tako gotov, da pride tudi sedaj?«

Tomej se je na glas zasmejal.

»Seveda. Se vedno je prišla in ravno sedaj bi je pa ne bilo. Ne bodi čuden.«

»Hočeš morda, da ti posodim za danes za kosilo?«

»Preveč si postrežljiv, hvala. Že dobim o pravem času. Zdaj teko ure, ko moram ozdraviti mačka. In ko bom s tem gotov, tedaj bo že zopet denar v mojem žepu in zopet bom romal božjo pot k lepi Vandi.«

Maškov ga je pogledal, kakor da mu ne veruje, potem pa je udobno potisnil roke v žep.

(Dalje prihodnjik.)

hov je, da se slovenski živelj ojači, če tudi s Trstom, da bo mogel uspešno odbijati nemške napade na Jadransko morje. Radi tega ne bi smeli Lahi Slovencev v njih narodnem stremljenju ovirati, ampak z vso močjo njih narodne težnje podpirati. Razumna in pametna laška politika kategorično zahteva, da se sklone narodnostni mir med Lahi in Slovenci, katerih ne smejo razdvajati malenkostne difference, ampak je morajo spajati skupni življenjski interesi in skupna nevarnost pred skupnim sovražnikom.

Nemci smatrajo habsburško - lotrinsko monarhijo za nemško kolonijo, kar se posebno vidi v protežiranju nemškega jezika in nemškega naroda v škodo nemških jezikov in nemških narodov ter v stremljenju nemške politike po ožji gospodarski priklopitvi dežel tostran Litve k Nemčiji. Javne in tajne moči delajo z vso energijo na to, da postane Nemec izključni gospodar Trsta in Jadranskega morja. Trozveza, ki je delo Bismarckovo, ni nič drugega nego razširitev nemških interesov sfer na Avstro - Ogrsko in Laško ter v novejši dobi na Albansko. Tudi balkanski dogodki so pri večjih prilikah pokazali, da je volja Nemcev povsod prodrla na škodo nemških narodov. Nemška pot v Trst pelje preko Slovencev. Slovenci so torej Nemcem na poti, zato jih je treba iztrebiti, kar se godi posebno temeljito na Koroškem. Ker je Italija v politični zvezi z Nemčijo, za to ne sme videti, da Nemec prodira po slovenski zemlji proti Trstu, da zada Lahu na Jadrano smrten udarec. Da pa bo Italija Nemce še bližje imela, je morala kot članica trozveze privoliti v ustanovitve Albanije. Ko se Arnauti vsled nemških intrig nekoliko med sabo pokoljejo ter napravijo prostora, privrže v Albanijo od vseh strani trumoma nemški kolonisti, ki bodo prej kmalu po svoji navadi domačine izpodrivati, zatirati ter je pod raznimi pretvezami iztrebljati, ker v svojem rojaku, albanskem knezu bodo imeli izvrstnega protektorja. V albanskih lukah bodo kot večni gostje sidrale nemške bojne ladje, od koder bodo tako za kratek čas delale izlete v razne luke ob ohal Sredozemskega morja. In ko Slovenci po skrivni Lahov Nemcem podležejo, postane Trst nemški, s čemur se tudi laški sen o mare nostrum v nič razblini. Na tak način hode laška neustrpnost napram Slovincem kruto maščevana.

Hrvaški sabor.

V včerajšnji seji hrvaškega sabora, ki se je pričela ob 11. dopoldne, se je započela indemitetna debata. Razprava bo trajala, kolikor se da presoditi, precej dolgo, ker bodo brez dvoma vse stranke skušale označiti svoje stališče napram dogodkom in razmeram na Hrvaškem, odkar je bila odpravljena ustava. Čim bo ta razprava zaključena, pridejo na dnevni red volitve regnikolne deputacije, ki ima skupno z enako ogrsko korporacijo skleniti novo finančno nagodbo.

Kot poročevalec o indemitetnem predlogu, ki zahteva, da se da vladi potrebno pooblastilo za izdatke v okviru prejšnjih proračunov, je fungiral član hrv. koal. poslanec dr. Vinko Krišković, ki je priporočal sprejem vladne predloge v prvem čitanju in prehod v podrobno debato.

Za dr. Kriškovičem je govoril ban baron Skerlecz. V svojem govoru je pred vsem naglašal, da je njegovo temeljno načelo zakonitost in ustavnost. V državopravnem oziru bo ščitil in branil nagodbo, ki jo smatra za pravo svetišče. Kot ban bo skušal uvesti razne potrebne reforme. Pri vladi bo treba osnovati posebno gospodarsko sekcijo. Nujno potrebna je tudi ustanovitev upravnega sodišča. Uradnikom in učiteljem bo treba zvišati plače, a tudi katoliškim duhovnikom bo treba urediti njihove prejemke na kongruo. Vlada bo v najkrajšem času izdelala poseben zakon proti izseljevanju in bo skušala urediti sedaj abnormalne razmere v srbsko - pravoslavni cerkvi. Materijalni položaj kmetijskega prebivalstva bo skušala dvigniti s tem, da bo zboljšala kreditne razmere. Treba bo izvesti moderne reforme na polju mestne, občinske, policijske in justične uprave. Posebno nujna je reforma civilnopravnega in konkurznega reda.

Na to so še govorili: frankovca Novak in Zatluka ter član seljaške stranke Tomo Zalabetič. Vsi so izjavili, da bodo glasovali proti indemitetu.

Vlada je predložila saboru zakonski načrt, s katerim se odpravlja celibat učitelje.

Albanske zmešnjave.

Če bi rekli, da je v Albaniji vse v redu, bi zadeli pravo, dasiravno pokajo na severu in na jugu, na vzhodu in na zahodu puške. V Albaniji je vse v redu, če je položaj tak, kakršen je danes. V Albaniji morajo imeti krvave glave, sicer niso srečni. Pri Elbasanu so se sprijele čete Esad paše s četami Izmail Kemala in iz Valone poročajo, da je bil Esad paša tepen. Esadu tudi pripisujejo krivdo, da so se ti boji sploh začeli. Esad pa zvrca krivdo na Izmaila Kemala. Kakor poredni otroci! Seveda ni verjeti ne enemu, ne drugemu. Turčija zopet se brani, da ona ni odposlala vojakov v Albanijo. Turčija pravi, da nastopa napram Albaniji povsem korektno. Eno pa je vendar gotovo, da je turška vojna uprava dala tem častnikom in vojakom dopust. Tega vendar ne bo nobeden zanikal. In Enver beg je moral vedeti za te dopuste in za to je moral vedeti tudi general Liman. Če pa se pomudimo nekoliko pri tej logični konsekvenci, se nam odpira prav čudna perspektiva. Nobeden pač ne bo dvomil, da general Liman nastopa vsaj v velikih potezih po naročilu nemške vlade in če pristupi ono, kar najhujše zadene samo avstrijske vladne kroge, smemo upravičeno sklepati, da nemška politika Avstriji ni posebno prijazna. Italija pravi, da nima posebnega interesa na tem, kdo je v Albaniji knez, avstrijska diplomacija pa se je močno zavzemala za princa Wieda. In princ Wied? Ta je vendar nemški kandidat in nemška vlada se je za njega posebno zavzemala. Čudno tiho je bilo v zadnjem času v Berlinu glede njegove kandidature. Ali v Berlinu ne reflektirajo več na prestol za princa Wieda? Ali ima Nemčija svoje posebne interese? Ti interesi bi mogli biti edinele spodkopanje ugleda Avstrije. Če te možnosti ne pripoznamo, zaideemo v circulus vitiosus, iz katerega ni videti izhoda in tudi nastop generala Limana v Carigradu, oziroma njegova pasivnost nam ni razumljiva. V Albaniji sami imajo sedaj svoj prvi veleizdaniški proces. Bekir aga stoji pred vojnim sodiščem v Valoni. Z njim je obtoženih 6 turških častnikov in 5 četaških voditeljev, ki so se hoteli naložiti vlade, da spravijo na prestol izet pašo. O delovanju Bekir age poročajo iz Valone: Bekir aga si je vedel pridobiti zaupanje Izmaila Kemala, kateremu je nasvetoval, da naj sestavlja prostovoljne čete v južni Albaniji za boji proti Grkom. Ko se je to zgodilo, je hrzotavil Bekir aga v Carigrad dogovorjeno hrzotavko: »Pošljite mi škornje, obleke in moje nrtljago.« V Carigradu so ga razumeli in so poslali volake. Bekir aga se je odpeljal v Brindizi, ker je mislil, da se bo naravnost s turškimi volaki tam ustavil. V Brindiziju je Bekir aga konferiral s turškim konzulom. Parnik pa ni pristal v Brindiziju in Bekir aga je mislil, da so se volaki izkrcali v Valoni. Peljal se je tja, ko pa je stonil z ladje, so ga prijeli. Bekir aga taji vse. Baje pa je preiskava že od sedaj popolnoma nedvomno dokazala njegovo krivdo in sokrivdo izet paše ter turške vlade. — V Valoni je obšedno stanje, med 6. uro zvečer in 7. uro zjutraj ne sme nobeden na cesto, v južni Albaniji pa se gode še mnogo hušje stvari. Ustanovila se je grška »sveta legija«. In da Grška pri tem ni imela prav ničesar opraviti; je razvidno iz dejstva, da ima ta sveta legija 24 brzostrelnih topov in 40 strojnih pušk. Tudi 320 grških častnikov je obloško četaške obleke. Legija šteje kakih 15.000 mož. — Kljub vsemu temu pa so v Albaniji veliki optimisti. Pravi, da bodo zbrali vojsko 20.000 mož in pregnali Grke. Kunili bodo tudi eno krizarko in en milijon frankov bo zadostoval za vojno proti tej legiji. Da bi bili Albanci v Valoni preveč črnogledi, se res ne sme trdit.

Stajersko.

Iz Celja. Narodne kroge v mestu in okolici opozarjamo na shod političnega društva »Naprej«, ki se vrši v sredo, dne 14. januarja ob 3. popoldne v gostilni »Narodni dom«. Na njem se bo javno protestiralo proti nečuvnim sleparijam in nepostavnostim, ki jih uganjajo celjski nemškotariji pod zaščito celjskega magistrata pri volitvah delegatov v celjsko okrajno bolniško blagajno. Shod se je sklical popoldne ob 3. zato, da se ga lahko udeležijo tudi Savinčani in Sentjurčani. Pridite prav množestveno!

Narodna Čitalnica v Vojniku je izvolila na svojem rednem občnem zboru 2. t. m. sledeči odbor: predsednik Anton Brezovnik; podpredsednik Franjo Cepel; tajnik

Anton Gmeiner; blagajnik Vladislav Brezovnik; knjižničarka ga. Terezika Grajnova; odborniki: Fran Legvart, Valentin Kranjc, Jožef Dremelj, M. V. Brezovnik, Namestniki: Mihael Lipovšek, Jožef Prekoršek. — Dolgoletnemu in požrtvovalnemu predsedniku g. A. Gmeinerju se je za njegove zasluge izrekla zahvala.

Podružnica C. M. družbe v Vojniku in okolici je imela 2. t. m. svoj redni občni zbor. Iz poročil predsednika, blagajnika in odbora ej razvidno, da je podružnica v prvem letu vršila svojo dolžnost. Dasi so razmere za podružnico še neugodne, je vendar letošnji letni prispevek dokaz, da je njeno delovanje potrebno in da se ji obetajo v prihodnje ugodna tla. Udeležba je bila ugodna in debata nad vse živahna. Gospodu potovalnemu učitelju Ante Begu se je izrekla enoglasna zahvala za njegovo pozorno skrb, ki ji goji za našo podružnico. Odbor se je sestavil sledeče: predsednik cand. med. M. V. Brezovnik; podpredsednik gca. Terezika Grajn; tajnik Franjo Cepel; tajnikova namestnica gospa Beta Pušnik; blagajnik Vladislav Brezovnik; namestnica gca. Olga Brezovnikova. Odborniki: gg. Anton Brezovnik, Ivan Kvac, Valentin Kranjc, Mihael Lipovšek, Jožef Dremelj, Ivan Stukelj, Jadviga Smolnikar. Namestniki: Anton Gmeiner, A. Strigelj, Fran Gorican.

Iz Maribora poročajo: V Dobrovcih blizu Rač je moral šolski vođa Ahic ustaviti v tamkajšnji dvorazredni šoli poduk, ker krajni šolski svet — noče dati drv za kurjavo.

Brailno društvo »Naprej« pri Sv. Barbari v Halozah bode imelo dne 18. januarja ob 9. predpoldne v šoli svoj redni občni zbor po običajnem sporedu. — Kolovodje izobraževalnega društva se nam hvalijo, da imajo petkrat več udov (seveda brezplačno in posili vpisane dece) in da bode društvo kmalu zaspalo. Može, pridite torej v nedeljo po rani maši in se v obilnem številu priglasite kot udje društva »Naprej«, ki vsikdar rado podpira tudi vaše otroke in pokazuje s tem nasprotnikom nos. — Odbor.

Iz Gradca. V nedeljo, dne 11. januarja je imelo delavsko podporno društvo »Domovina« v gostilni »Zur grossen Bierquelle« svoj letni občni zbor, ki je bil izvrstno obiskan. Udeležili so se zborovanja tudi zastopniki akad. tehn. društva »Triglav« in člani drugih graških slovenskih društev. Poročilo odborovo je pokazalo, da izvršuje to društvo v nemškem Gradcu svojo važno nalogo z obhajevanja vredno vnemo. Vedno večji je krog delavstva, moškega kakor ženskega, ki se zbira v tem društvu; zadnje mesece je n. pr. pristopilo vsak mesec po 20 do 30 novih članov in članic. Društvo prireja letno več gledaliških predstav, koncertov, izletov in skoro vsako nedeljo sestanke društvenikov; ima na razpolago mnogo časopisov in knjig ter hoče uvesti tudi v večjem slogu posredovanje služb ter zavarovanje zoper brezposelnost in bolezen. V odbor so bili izvoljeni sami navdušeni delavci, ki bodo društvo, katero se je vedelo pred dvema letoma ostreti pogubnih klerikalnih vplivov, vedli vedno višje. Občnega zbora se je udeležil imenom »Zveze narodnih društev v Celju« predsednik L. ešničar ter je govoril o nalogah narodnih delavskih organizacij. O ciljih »Zveze narodnih društev« je lepo razpravljal predsednik »Triglava« phil. Pavle Stermšek, nakar je občni zbor sklenil pristop. Dosedanji predsednik »Domovine« Rudolf Stegmüller je bil za svoje neumorno delo v prid društva imenovan častnim članom. Človek bi si želel, da bi videl isto delavnost kakor pri »Domovini« pri marsikaterem narodnem društvu, ki ima svoj sedež v domovini in ga ne vodijo samo revni, priprosti delavci.

Koroško.

Koroške lokalne železnice. Glasom predloge za lokalne železnice, ki je bila vložena v parlamentu, dobi Koroška tri lokalne proge, in sicer Sv. Mohor - Kotlje 31 km, Celovec - Velikovec 34 km z normalnim tirom in Holmic - Zg. Bela 20 km z ozkim tirom. Proge so proračunane: prva na 4.100.000 K, druga na 5.430.000 K in tretja na 2.450.000 K. Država prevzame od teh stroškov 10.524.000 K. Drobne vesti. Na potu v Velikovec je izgubil čevljarški mojster Fr. Andrej rdečo listnico, v kateri je imel 500 K. Vrniti se je takoj listnico iskat, toda med tem jo je že nekdo našel in skril. — Neznani tatovi so vlomili v vilo inšpektorja državne železnice v pok. Franca Schuberta

pri Krivi Vrbi. Polomili so vsa vrata in izpraznili vse predale. Denarja niso dobili, pač pa so se dobro pogostili in odnesli za 290 K razne obleke. Vsa škoda znaša čez 400 K. — Domobranec Luka Polajnar iz okolice Velikovec se je na potu v Beljak, kamor se je vračal z dopusta, tako prehladil, da so ga morali v Spitalu izločiti. Peljali so ga v bolnišnico, kjer je mož že drugi dan umrl.

Poskušeni vlom v železniško blagajno. V blagajniški prostor celovške postaje državne železnice je vlomil neznan tat, medtem ko je bil čuvaj na progi. Vlomil je s silo vrata in skušal odpreti blagajno. To se mu pa ni posrečilo, ker ga je čuvaj prepoznal. O tatu nimajo še nobenega sledu.

Primorsko.

Društvo »Sokol« v Ajdovščini sklicuje svoj redni občni zbor na dan 17. t. m. ob pol 9. zvečer v prostore društva »Edinost«.

Predavanje. V Gorici v »Trgovskem domu« bo predaval v petek, dne 16. januarja istrski Slovenec dr. Josip Agneletto o gospodarskem položaju Slovencev.

»Gospodarski položaj Slovencev«. Novo zanimivo predavanje Narodne Prosvete v Gorici. Dr. Josip Agneletto, Slovenec iz Istre, se mnogo bavi z našimi gospodarskimi vprašanji. Dosedanji njegovi sestavki kažejo resnega in veljavnega premotritelca slovenskih gospodarskih razmer. V petek 16. t. m. bo predaval v Gorici v Trgovskem domu o gospodarskem položaju Slovencev, predavanje, ki obsega za vse Slovence aktualno gospodarsko vprašanje, v posebni vrsti pa še za primorske Slovence. Slovenci v Gorici, udeležite se v obilnem številu tega predavanja!

Poneverba na pošti v Nabržini. Poštni komisar A. Vagaia je dognal, da je bilo neverjeno na pošti v Nabržini 6800 K. Aretirali so poštarja in ta je priznal, da je on denar poneveril. Porabil je znesek v kritje raznih dolgov, ki si jih je nakopal vsled velike družine. Mož ima namreč 8 otrok. Preiskava se nadaljuje.

Turški vojaki v Trstu. O vjetih turških vojaki, ki so sedaj v Trstu, se nam poroča sledeče: Parnik »Meran« je odplul iz Carigrada dne 29. decembra. Vstopilo je nekaj potnikov 1. in 2. razrada in 368 potnikov 3. razrada. Obločeni so bili civilno in o imeli potne listine v redu. Kapitanu se je sporočilo, da so ti potniki odpušteni vojaki Albanci. Pred Valono je prišla avstrijska komisija, ki je dognala, da so ti potniki ne odpušteni, marveč pravi preoblečeni turški vojaki. Imeli so s sabo veliko zalogo orožja in streliva in 15.000 frankov denarja. Bili so poslani v Albanijo z namenom, da urizore tam novo vstajo. Ko so videli, da so razkrinkani, so začeli metati nrtljago v morje. Komisija je zaplenila mnogo orožja in ves denar. Vietniki se ne počutijo v Trstu nič kaj posebno dobro in težko čakajo, da se vrnejo v Carigrad.

Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug.

V posvetovalnici mestnega magistrata ljubljanskega se je vršil večeraj ob 3. popoldne redni občni zbor Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani. Načelnik g. Engelbert Franchetti je pozdravil vse navzoče, v prvi vrsti državnega in deželnega poslanca g. dr. Vladimira Ravniharja, zastopnika mestnega magistrata g. dr. Berceta in zadrugnega instruktora g. Henrika Stesko. Zelo številno so prišli na občni zbor zunanji zastopniki. Društvo je imelo leta 1913 štiri odborove seje, 1 reden in 1 slavnosten občni zbor povodom 10letnice društva ter en časten večer. Rešilo je 182 dopisov in vlog. Posredovalnica za vaje je izposlovala 72 obrtnikom 67 vajencev. Posredovala pa je zveza tudi 14 pomočnikom delo in sicer 4 kleparjem, 4 ključavničarjem, 2 fotografoma in 2 mizarjema. Načelnik se je udeležil raznih zadrugnih občnih zborov in odborovih sej in sej obrtnega sveta. Mestni magistrat ni dovolil zvezi zaprošene podpore to pa samo vsled pritoževalne prakse znanih dveh občinskih svetnikov. Trgovska in obrtniška zbornica je dovolila zvezi podporo 200 K, za 50 K več, kakor je bilo prvotno v zdrugnih odsekih sklenjeno. Govor g. Stareta povodom desetletnice zveze je imel za posledico, da ga ravnateljstvo tržaške zavarovalnice sodno zasleduje, imel pa je tudi dobri uspeh, da je začela zavarovalnica dopisovati slovenskim strankam v slovenskem jeziku. Kadar bo ustanovila v Ljubljani svojo podružnico, je

namen zveze dosežen. Drugega namena tudi govor g. Stareta ni imel. Zadevo je vzel v roke bivši poslanec trgovske in obrtniške zbornice g. dr. Novak. Načelnik naznani nato, da je čestital v imenu zveze ministerjalnemu svetniku Haasu povodom njegovega odlikovanja, za kar se je ta pisмено zahvalil. Sklene se nato resolucija, ki zahteva, da naj preneha deželna vlada z izpregledanjem dokaza vsposobljenosti. Poslanca g. dr. Ravniharja naprosi zveza, da naj v deželnem zboru predlaga zakon o vzdrževanju obrtno - nadaljevalnih šol. Zveza ima izdelan poslovni red in hišni red za vajeniška zavetišča oziroma vajeniške doma, ki je zadrugam, ki se za to zanimajo, na razpolago. Zapisnik zadnje seje se odobri. Izvoljeni so bili nato v odbor gg.: Franchetti Engelbert (načelnik), Kos Ivan, Kunstek Fran, Kavčič Fran, Skafar Fran, Stare Fran, Ksaver, Jeločnik Fran (podnačelnik), Kukman Fran, Valentič Mate, Zajc Avgust (tajnik), Zvolf Ivan in Bajcer Ivan, za namestnike pa gg.: Narod Josip, Dolničar Matija, Skofida, Pasecky Maks, Rabuža Fran in Rogelj Lovro. V obrtni svet k. kr. trgovskega ministrstva je bil izvoljen za petletno dobro od leta 1914. do leta 1918. g. Franchetti. Vsled smrti poslanca dr. Žitnika je izpraznjeno mesto zastopnika v obrtnopospeševalnem svetu k. kr. ministrstva za javna dela. Zveza sklene naprositi ministrstvo, da imenuje v ta svet nekega obrtnika s Kranjskega. Prišlo je na razgovor še več obrtniških vprašanj ter je bila končno sklenjena resolucija, ki pozivlja deželno vlado, da naj vpliva na okrajna glavarstva, da hitreje rešijo vloge zadrug in da se holi ozirajo na njih želje in predloge.

Po občnem zboru so se sestali člani k. priateljskemu razgovoru v gostilni pri Kavčiču na Privozu, kjer je zbrane obrtnike pozdravil tudi deželni poslanec g. Turk. Razgovor se je bavil z raznimi obrtnimi in zadrugnimi zadevami.

Dnevne vesti.

+ Maščevanje dr. Lampe. Malo časa pred deželnozbornimi volitvami si je dr. Lampe izmislil nekaj posebnega. Hotel je z nesramno zlorabo tiskovnega zakona zasuti napredno časopisje, z uradnimi popravki je hotel napolniti vse predale naprednih časopisov, natveziti naprednemu občinstvu najimptinentnejša zavijanja. Mi smo se tega ubranili na tisti način, na kateri se je zavaroval »Slovenec«, proti »Zarji« pa je nastopil Lampe tožno pot. Toda učakal je velikansko blamažo. Sodišče ga je zavrnilo in v svojo razsodbo njegov način popravljanja ožigosalo kot pustolovščino. Taka blamaža seveda boli in Lampe je kuhl maščevanje. In res je skuhal nekaj groznega. Klerikalna večina deželnega odbora je sklenila — čujte in strmite — da lista za deželni odbor več ne naroči. Tak udarec! Strašno! Kako bomo to preboleli? Ali se bomo mogli sploh še držati, če deželni odbor ne bo več naročen na naš list? In kakšnega moralnega pomena je to, da Susteršič in Lampe, Pegan in Zajec, ne bodo več čitali našega lista na stroške deželnega odbora. To mora strahovito vplivati na vse javno mnenje, saj je vendar znano, koliko ljudje za to vprašajo, kaj Susteršič in Zajec, Pegan in Lampe čitajo. Da, da, hudo se nam je maščeval dr. Lampe. Mož je neusmiljen in zadene nasprotnika vedno sredi v srce, nas je bil prebodel in samo dokaz posebne nebeške milosti bo, če nas ne bo konec.

+ Suspendiran zagrebški župnik. Pod tem naslovom poroča snočnji »Slovenec«: Cerkvena oblast je zagrebškega mestnega župnika pri Sv. Marku, Petra Mrzljaka, radi nerednosti v cerkvenem gospodarstvu suspendirala od službe in dohodkov... Pri čitanju te novice je pač marsikak »Slovenec« mašober vzkliknil: »Ježeš, Ježeš, ali so na Hrvaškem natančni postali!« in se potem resno zamislil v vprašanje, kaj naj to pomeni, da je začela »Johanka iz Katoliške tiskarne« prinašati take novice. Nič straha, možje častiti. To ni nikak migljaj s kolom, niti naznanilo, da bo »Slovenec« opustil svojo lepo navado, da utaji ali zamolči duhovske skandale, to je le manevertček, ki nam »Slovenca« pokaže kot list, ki sem in tja tudi o duhovnikih zapiše resnico, da bi potem v večjih slučajih, kakor na pr. pri vodiških čudežih laglje pačil istino in ljudi varal. Torej, le nič straha, možje častiti!

+ Subvencija »Mlekarski zvez«. Kranjski deželni odbor je marljiv pri razdeljevanju denarja za klerikalne namene. Kar veselje mora

navdajati klerikalce, če vidijo, kako lepe zneske sipa deželni odbor v različna klerikalna korita. Zadnji je dobila »Zadružna zveza« svoje tisočake, zdaj je dobila »Mlekarska zveza« 10.000 K. Gotovo se občinstvo še spominja, kake škandalozne stvari je bilo čitati o »Mlekarski zvezi«. Zdaj je vse v »tehničnih in komercialnem oziru« zopet v redu in zato je deželni odbor nasul v to korito novih 10.000 K. Halo, skup, kaplani in koritarji, 10.000 K je pospraviti!

Škofova pisma. Kakor povzame iz pisma župnika Žužka, je leta dal sodnji 16 škofov pisem na razpolaganje. Z ozirom na večjo ali manjšo udeležbo različnih duhovnikov in tudi škofa pri vodiških čudežih so bila ta pisma vseskoj važna. Kako pa to, da preiskovalni sodnik teh vendar važnih dokumentov ni sprejel? To je vendar čisto gotovo, da bi bila ta škofova pisma pojasnila marsikatero temno točko v vodiški stvari. Preiskovalni sodnik pa teh pisem ni sprejel, nego jih je dal župniku nazaj in ta jih je potem previdno uničil. Tudi to-le stvar bi bilo treba na pristojnem mestu primerno pojasniti.

V Avstriji se ne sme govoriti — rusko. Češka narodno — socialna stranka je priredila v nedeljo v Pragi velik javen shod, na katerem se je razpravljalo v prvi vrsti o notranjem političnem položaju, v drugi vrsti pa o »veleizdajniškem« procesu proti ogrskim Malorusom v Marmaroš - Sighetu, o katerem procesu je že tudi naš list izrekel svoje mnenje. O tem procesu je govoril na shodu državni poslanec Vavrac Klotz. Govoril je ostro in odločno. Rekel je, da nima proces v Marmaroš-Sighetu nič opraviti s politikom, ter dokazal, da je madžarsko sodišče siromašne maloruske kmete obtožilo veleizdaje samo zato, ker so hoteli, zapuščeni od vsega sveta in preganjeni celo od lastnih svojih grško - katoliških duhovnikov, prestopiti v pravoslavno cerkev. Govornik je proglasil marmaroški proces kot kulturno sramoto za avstro - ogrsko monarhijo, kot pravcati evropski škandal, katerega se moramo sramovati pred vsem svetom. Končno je predlagal resolucijo, s katero se protestira proti preganjanju ogrskih Rusov in se obsoja kulturni škandal v Marmaroš - Sighetu s stališča človekoljubnosti, pravičnosti ter državljanske in verske svobode, zlasti pa zbog tega, ker se s tem procesom lahkomiselno poostruje že itak napeta mednarodna situacija, katere neznosno posledico občuti vse prebivalstvo, zlasti na finančnem in gospodarskem polju. — Izredno oster govor poslanca Klotza je poslušal močnejši policijski komisar docela mirno. Čim pa je jel govoriti na shodu prisotni galski poslanec dr. Markov, ki je po narodnosti Rus, v ruskem jeziku, je policijski komisar skočil pokonci, kakor da bi ga pičil gad ter jel kričati, da ne more trpeti, da bi se na shodu govorilo tudi rusko in da vsled tega razpušča shod. Ta nastop policijskega komisarja je povzročil nepopisno ogorčenje in razburjenje. Ljudstvo je kričalo: »Mi razumemo vsako besedo, ki jo je govoril dr. Markov. Ali smo prišli že tako daleč v Avstriji, da se ne sme govoriti v slovanskem jeziku? Ali naj govorimo albansko, albansko pa je povsod v Avstriji dovoljeno govoriti!« Zborovalce je končno razgnalo policija. Ljudstvo se je razšlo, polno vseslovanske himne »Hej Slovane«. Ta dogodek v Pragi je za avstrijske razmere naravnost tipičen. Poslanec Klotz je v svojem govoru izredno ostro kritiziral protislovansko politiko v naši državi ter zlasti obsojal stapidno persekucijo ruskega življa v obeh državah polovicah. Ta obsodba ni vladnih organov čisto nič vznemirjala, par besed pa, ki jih je izpregovoril galski poslanec dr. Markov v svojem rodnem ruskem jeziku, je čuvarje države spravilo docela iz ravnotežja. Ali že res par besed, izpregovorjenih v ruskem jeziku, ugrožajo obstoj avstro-ogrsko monarhije? Na prokleto slabih nogah bi slonela zgradba naše države, ako je v resnici nevarnost, da jo lahko omaja v njenih temeljih, da en sam govor v ruskem jeziku. Čuvarji države pač mislijo, da izvršujejo s prepovedjo ruskih govorov zaslužno delo velike državniške dalekovidnosti, v resnici pa so se s tem samo nesmrtno blamirali in osmešili pred vsem svetom. Saj se mora ves svet smejeti, ako spravlja Avstro-Ogrsko v nevarnost že sama ruska govorica v Pragi!

Spominski dan. Včeraj je poteklo 132 let, odkar je cesar Jožef II. osnoval verski fond s premoženjem odpravljenih samostanov. Iz verskega fonda dobivajo plače katoliški duhovniki, v kolikor pa verski fond ne pokrije potrebščin, jih nadomešča država iz svoje blagajne. Da ima dandanes svetna duhovščina naravnost sijajne dohodke, se ima v prvi

vrsti zahvaljevati cesarju Jožefu II., ki je z odpravo samostanov in s konfiskacijo njihovega mrtvega imetja izvršil veliko socialno delo, ki je bilo v prid in korist samo duhovščini. Kljub temu pa še sedaj zabavlja duhovščina na cesarja Jožefa, dasi se ima prav temu modremu vladarju zahvaljevati za naravnost, sijajne razmere, v katerih dandanes živi. Veliko delo, ki ga je pred 132 leti zasnoval cesar Jožef II., nosi danes lepe sadove: duhovščini, v zahvalo za to pa je ista duhovščina skrbela, da pridejo zopet vsa samostanska posestva, ki jih je cesar Jožef pred skoraj stoletjem zaplenil na korist verskega fonda, v pesti menihov in mrtve roke. Tako imamo na Kranjskem sedaj že več samostanov, kakor ob času Jožefa II. In če bo šlo tako naprej, bo moral nastopiti pač nov Jožef II., sicer bo v dognem času vse ljudsko imetje pobasala v svojo bisago — mrtva roka.

»Socialni Matic« v Gorici je pristopil kot ustanovnik gosp. dr. St. S. a g a d i n iz Ptuja.

Nemškutarjenje. Prijatelj našega lista nam piše: Po Višnji gori sem šel in srečal elegantnega gospoda in gospo, ko sta peljala v malem vozičku otroka, ter sta govorila »visokokenemško« med seboj in z otrokom. Mislim sem, da je ta gospoda iz Berlina, najmanj pa iz Monakovega; na moje razočaranje sem pa izvedel, da je ta gospoda — nadučitelj iz Višnje gore, nekdanji naprednjak in njegova soproga. Obadva sta slovenske kranjske krvi in njini sinček. Izvedel sem, da občutja izključno med seboj v blaženi švabsčini, ter svojega otroka vzgajata v pangermanskem duhu, da celo dekla, pristna Slovenka, mora čevkati nemščino — kajti govoriti jo tako ne zna, — češ, bog varuj, da bi sinček Allallil slišal kakšno besedo v materinem jeziku. Še bolj sem se začudil, ko sem slišal, da gospodične učiteljice starši tudi zelo radi nemško govorijo, baje radi tega, da ne bi vedeli tisti nesrečniki, ki švabsčino ne razumejo, kaj se pogovarjajo. Rodoljubu se mora pač krčiti srce, ko sliši, da ravno gotovi katoliški vzgojitelji slovenske dece najraje nemško govorijo in so v narodnem oziru tako mlačni, njihovi učenci pa seveda še bolj, ker nihče v njih ne budi narodne zavesti.

Litijski fantje prirede dne 24. januarja v vseh prostorih »Sokolskega doma« v Litiji svoj plesni venček v »Rdeči fantovski noči«. Ples, za katerega vlada že zdaj splošno zanimanje, bo eden od sedaj najlepših v Litiji. Cela dvorana in ostali prostori bodo lepo dekorirani in ob zvokih salonskega orkestra »Sokola I.« iz Ljubljane bo vsakomur v polni meri dano uživati krasoto »Rdečih fantovske noči«. — Ta večer imajo tudi vse plesalke in plesalci ameriško plesno volilno pravico. Vstopnina 1 K za osebo, za obitelj 3 K. Začetek ob 8. zvečer.

Duhovski terorizem. Iz Žužemberka se nam piše: Pri nas imamo kaplana, ki sliši na blaglasno ime Gnidovec. Le - ta si je pri zadnjih volitvah sicer zaslužil ne le lovovjev venec za svoje delo, ampak tudi še trnjevo krono. Da se je pri agitaciji posluževal najpogostejših obrekovanj, je samo ob sebi umljivo; to je že farška navada. A dovolil si je tudi nepostavna dejanja. Naj približemo eno: Neposredno po deželnozborski volitvi to je dne 14. decembra je Gnidovec pozval k sebi Franciško Lube, ženo Antona, iz Plešivce, ter v imenu posojilnice za par sto kronic sledeče terjal: »Vi nam morate posojiti denar takoj vrniti; naj vam ga pa dacar da ali pa za poroka gre.« Gnidovec ni s tem prekorajil samo meje desete božje zapovedi, ker se ni šlo radi denarne sigurnosti in je bil denar popolnoma varno izposojen, ampak Gnidovec se je s tem pregrešil proti postavi v varstvo volilne svobode. Tiral je denar, ker je mož omenjene Franciške Lube volil proti volji kaplana Gnidovca. Škoda, da se v Avstriji pravici tolktrik roka trese, kadar je prijeti za vrat, na katerem je duhovski ovratnik.

Služba c. kr. okrajnega živinodravstva na Kranjskem v X. činovnem razredu, oziroma mesto živinodravniškega asistenta z letno plačo 1200 K je razpisana in je prošnje vložiti na c. kr. deželno predststvo v Ljubljani do 31. ajnuarja 1914.

Nasprotstva — to je naslov krasne veseligrice v dveh delih, ki se bo predvajala danes in naslednje dni v kinematografu »Ideal«. Glavne vloge igrajo že dobro znana Oigetta in Rodolff. Nadalje je na sporedu najboljši Maks Linder film, kar se jih je doslej kazalo, in sicer »Maks postane torero«, veseligrice v dveh delih. — Ta borba z bikom se je resnično vršila v septembru leta 1912 v Barceloni; obiskana je bila od več kot 100.000 gledalcev in je bil čisti dohodek namenjen mestnim revežem.

V mestni klavnic v Ljubljani so zaklali od 28. decembra do 4. janu-

arja 56 volov, 5 bikov, 13 krav, 343 prašičev, 186 telet, 16 kostrunov in 6 kozličev. Vpeljali so 565 kg mesa in 50 zaklanih telet.

Na opazovalni oddelci v deželno bolnico so oddali gostilničarjevega sina Alojzija Semiča. V blaznico so pa oddajali zasebnika Premka iz Gradišča.

Izgubil je neki gospod zlat prstan z briljantom (rante) v petek med pol 2. do 2. popoldne od Sodne ulice 4 čez sodnijski park po Dalmatinovi, Kolodvorski, Prečni, St. Petrski cesti, Resljevi cesti do jubilejnega mostu. Pošteni najditelji naj blagovoli oddati prstan pri policijskem ravnatelstvu proti nagradi.

Onega gospoda, ki je zamenjal pri sobotni veselici poštarije svoj trd klobuk, se prosi, da ga izroči hišniku v Mestnem domu, kjer dobi svojega.

Društvena naznanila.

Društvo inženirjev v Ljubljani. Jutri dne 14. januarja t. l. damski večer v gostilni »Pri roži«.

Društvo za zgradbo Sokolskega doma »Sokola I.« imelo je v nedeljo, 11. t. m. ob 4. uri popoldne v društvenem lokalu svoj peti redni občni zbor. Predsednik dr. P. Pestotnik pozdravi navzoče ter preide takoj na dnevni red. Iz tajniškega poročila posnamemo, da je društvo v minulem letu vestno delovalo in da je društveni odbor imel pet rednih odborovih sej, društvo samo pa pet ustanovnikov in 160 rednih članov. V ožigled majhni članarini, 1 vin. na dan, bi kazalo število članov pomnožiti. — Iz vestnega blagajniškega poročila posnamemo, da je društvo imelo v minulem letu 2030 K 46 v dohodkov ter 239 K 59 v stroških. Čisti ostanek minulega leta je torej 1790 K 87 v. Celega čistega premoženja društva samesa pa je 7851 K 83 v. Blagajniku se podeli absolutorij. — Sklene se na to, da ostane članarina za prihodnje leto istotako 1 vinar na dan. Pri nato sledečih volitvah bili so izvoljeni sledeči br.: dr. P. Pestotnik, predsednik; A. Bončar, predsednikov namestnik in sledeči odborniki: Praprotnik, Ropič, Zupančič, Verovšek, B. Vodeb, J. Babnik, Ig. Šega, M. Kozak, Fer. Accetto, Fr. Kavčič; namestnika br.: Ed. Rozman in Veloslav Novak; preglednika računov N. Svetlič in J. Počivalnik.

Drugi društveni večer pevskega društva »Slavec«, ki se je vršil v nedeljo, je enako ugodno uspel kakor prvi. Prijetni »Slavečev« prostori v »Narodnem domu« bili so prenapolnjeni. Reditelji in rediteljice poskrbeli so za prav vesteren spored. Moškemu zboru so sledili mešani zbori, solospjevi, komični prizori, točke na klavirju, ples itd. S temi večeri je »Slavec« uvedel za svoje člane in prijatelje prav prijetne sestanke, kateri so se povsem udomačili in širijo priljubljenost tega društva.

Društvo za zgradbo in vzdrževanje Sokolskega doma telovadnemu društvu »Sokol« v Štepanji vasi ima ustanovni občni zbor v nedeljo, dne 18. t. m. ob 3. popoldne v gostilni br. Jos. Anžiča po domače »Sorša«. Vabimo vse prijatelje Štepanjskega Sokola, da se udeležijo ustanovnega občnega zbora ter pristopijo k novemu društvu in tako pomagajo mlademu Sokolu do potrebne lastne střehe. Na zdar!

Sokol na Vrhniki priredi dne 18. t. m. plesni venček in dne 15. svečana kostumna venček. Sosednja društva naj se blagovolijo ozirati na te prireditvi.

»Narodno bratno društvo« v Zagorju ob Savi sklicuje svoj redni občni zbor na nedeljo, dne 18. januarja t. l. ob 3. uri popoldne v bratno sobo gospe Marije Weinbergerjeve. Dnevni red že znan. — Ali se sedaj snidem vsi? Zavednost in dolžnost, na drugi strani pa skrajna potreba tirjajo od vsakega člana, da posveti vsaj enkrat v letu, tako koristnemu društvu nekaj več pozornosti, kakor doslej. Na svidenje torej z dobrimi predlogi ali pa nasvetom, — kako iz nič kaj ustvariti.

Zagorski obrtniki prirede v nedeljo, dne 1. februarja plesni venček v »Sokolskem domu«. Prosimo, da se na to prireditve cenjena društva ozirajo.

Akad. društvo slov. veterinarjev na Dunaju priredi ob priliki petletnice društvenega obstoja 21. t. m. v restavraciji »Turecky« III. Kleistgasse 3 slavnostni občni zbor. Začetek ob 8. zvečer.

Umetnost.

Koncert prirediti v četrtek, dne 15. januarja 1914 v Sokolski dvorani v Kranju gg. Ivan Trost (gosi) in Josip Rijavec (tenor) s sodelova-

njem g. Nika Štritofa (klavir). Spored: 1. H. Wieniawski: Romanca in a la Zingara iz a-mol koncerta, op. 22. G. Ivan Trost. 2. Benjamin Ipavec: a) Čez noč... b) Če na poljane rosa pade... c) Giganka Marja. d) Pozabil sem mnogokaj, dekle! Poje g. Josip Rijavec. 3. Chopin: Nokturno, op. 9, št. 2. Smetana: Iz domovine, št. 2. G. Ivan Trost. 4. Anton Lajovic: a) Iskal sem svojih mladih dni... b) O da deklč... c) Ah, tako mi je prešla mladost. d) Serenada. Poje g. Josip Rijavec. 5. a) Fr. I. Gossec (1734—1829): Gavota. b) J. B. Loeilly (1660—1718): Menuet. c) Pablo de Sarasate: Ciganska melodija. G. Ivan Trost. 7. a) P. I. Čajkovskij: Arija Lenskega pred dvobojem iz opere Evgen Onegin. b) G. Puccini: Arija iz opere Bohème. Poje g. Josip Rijavec. Začetek točno ob 8. zvečer. Sedeži I. do IV. vrste 3 K, V. do IX. vrste 2 K, ostali sedeži po 1 K 50 v. Stojišča po 1 K, za dijake 30 v. Vstopnice se dobivajo v trgovini Ferd. Sajovica in zvečer pri blagajni.

Izpred sodišča.

Izpred okrožnega sodišča v Novem mestu.

Jarčevi zajci zopet pred sodiščem. Kakor se vidi, se je poslanec Jarc s svojimi volilnimi farbarijami med kmeti, katerim je naslikal prostost zajca, pošteno vrezal. Ne samo, da so kmetje Jarca prehitro ubogali, zdaj se na Jarčevu obljubo sklicujejo tudi že — »raubšči«. Eden teh tičev, doma iz Mačkovca pri Novem mestu, je te dni stal pred kazenskim sodnikom, ker je bil po trgovcu g. Barboriču ovađen, da je zajcem zanjke nastavljal. Mož se je skliceval na Jarčev shod v St. Petru, kjer da je poslanec Jarc kmetom oznanil veselo vest, da so pri deželnem odboru zajca že »prostega naredili«. Mož pa se je pri tem ujel v svojo lastno zanjko. Imel je namreč več zanjek skritih v postelji, česar bi mu ne bilo treba, ako je Jarčeve besede imel za popolnoma verodostojne. Kot priča zaslišani trgovec g. Barborič je pa izjavil, da mu je med drugimi tudi Bojanc iz St. Petra (znani najstrupenejši klerikalec in Jarčev petoliznik) rekel, da Jarc takrat na volilnem shodu v St. Petru ni kmetom rekel, da je zajec že čisto prost in da ga sme vsakdo streljati, ampak da je rekel: V deželnem zboru smo že poskrbeli, da bo zajec prost. Pri tem pa da je Jarc še kmete posvaril, češ, da tudi potem ko bo zakon uveljavljen, da je zajec res prost, kmetje ne bodo smeli zajca streljati, kakor bi se jim zljubilo. Vsak si ho moral oskrbeti orožni list in lovsko dovoljenje. — Tako zdaj Bojanc zagovarja svojega mojstra Jarca. Ker smo od druge strani slišali o tem drugo struno, se o resničnosti ene ali druge ne bomo prepirali. To pa stoji prihi-to: Ne samo Jarc, tudi drugi njegovi tovariši mečejo glede zajca ob vsakih volitvah (tudi občinskih) kmetom pesek v oči, dobro vedoč, da kmeti ni lažje dobiti na svoje limanice, kakor če mu obljubljajo, da se bo smel brez nadaljnjega dovoljenja ubijati zajce. Je že mogoče, da Jarc ni tako neumen, da bi kmetom rekel, da je zajec že čisto prost in da ga sme vsakdo streljati in pobijati. Ampak gotovo je, da se Jarc pri tem poslužuje tako zavistnih besed, da imajo nazadnje vsi prav; kmetje, ki so uverjeni, da je Jarc rekel, da je zajec že prost, in Jarc, ki pred sodnijo lahko priča, da je drugače govoril. Reveži pa so kmetje, ki ga — sploh poslušajo.

Na Sveti dan pred cerkvijo so se stople. Letošnje božične praznike sta se v St. Petru pri Novem mestu dve punc v cerkvi med službo božjo stople, ker je ena zapazila na roki druge prstan fanta, ki je imel obe punc za noca. Te dni pa se je drug slučaj iz Hrušice pri Stopičah doigral pred kazenskim sodnikom. Neža Kostrevc je bila tožena, da je Ano Srobotnjak pred prvo mašo na Sveti dan pod zvonikom napadla in prav malo po krščansko pretepla in bi jo bila še bolj, da je niso ubranili ljudje ki so ta prizor iz cerkve opazili. Slučaj pa je prinesel še nekaj drugega na dan. Hrušica je eden tistih nesrečnih krajev, kjer je že mnogo preje dobrih gospodarjev vsled izkoriščanja duhovnikov pri njih posojilnici prišlo na kant. Vsi so bili dolžniki in poroki med seboj. Mož Srobotnjakove je tolikim bil za poroka pri posojilnici, da je nazadnje sam ob vse prišel. Ko je on poroka iskal, mu ni hotel nihče pomagati. To ga je tako žalostilo, da ga je jeza in žalost spravila v grob. Pa tudi Kostrevčevi hiši se je godilo slabo. Kostrevka je doživela Srobotnjaka in ko je on umrl, pa vdovo, da sta jim ona dva zapravila posestvo. Zato je že dolgo časa gojila maščevanje nad ubogo staro

ženico. In to maščevanje je izvršila na Sveti dan pri cerkvi. Dobila je 3 dni pokore.

Orožnike so okradli. Novomeški arestantje so sicer znani kot prefrigani tiči, ampak, da bi imeli korajžo tudi orožnike okrasti, tega še ni bilo zlepa slišati. Jože Iliš, Jože Gorenjec in Edvard Hrašt so bili dne 2. januarja zaposleni pri žaganju drv na novomeški orožniški postaji. Ko so drva spravljali v drvarnico, so zapazili zaboj s pivom. Ugodna prilika je premagala boljše prepričanje, izpili so kar se je v naglici dalo. Orožniški nadporočnik, čigar last je bil zaboj, je prišel na sled poželjenju omenjenih fantov. Pred sodnikom so se zagovarjali, da so mislili, da je to nedolžno veselje dovoljeno, ker je med arestanti že takava navada, da si pri orožnikih privoščijo kakšen požirek. Mislili so, da jim orožniki tega veselja naravnost sicer ne morejo ponuditi, ampak tako, da nihče nič ne reče. Sodnik seveda ni mogel biti z njimi vred istega mnenja, pa jim je zapor primerno podaljšal.

Razne stvari.

* Nemški knez Hohenzollern je prodal najlepšo sliko svoje galerije Madono od Correggia v Ameriko.

* Nesreča v predoru. V železniškem predoru pri Meinershagenu se je utrgal velik kos zemlje in podsul 4 delavce. En delavec je bil na mestu mrtve, ostale tri pa so potegnili smrtno poškodovane izpod posipine.

* Železniška nesreča. Pri Eschenju je trčil brzovlak v tovorni vlak. Strojevodja in dva potnika sta bila na mestu mrtva, dva potnika sta težko ranjena, 10 potnikov pa je lahko ranjenih.

* Poneverba v banki. Banka »Credito Ticinese Locarno« v Ženovi je ustavila plačila. Akcijski kapital 3.300.000 frankov je izgubljen. Pri vlogah manjka 3.400.000 frankov. Ravnatelj banke je pobegnil.

* Nov vulkan. Na Japonskem otoku Sakura-Shimachi je začel nenadoma bruhati vulkan, o katerem niso dosedaj ničesar vedeli. Mesto Kagoshima in vse naselbine v okolici vulkana so v ognju. Cela pokrajina je opustošena.

* Neprijetno presenečenje. V Ženovi so aretirali grofa Longay in barona Vila-Foule kot železniška roparja. Obdržali so ju v zaporu celo noč in so se šele druga prepričali, kako neprijetna zmeta se jim je pri-petila.

* Nemški cesar Viljem — kot drvar. Sporazumno s svojim zdravnikom se je posvetil v zdravstvene namene en dan drvarstvu. V parku Sanssouci je žagal in sekal z enim delavcem cel dan drva. Delavec je dobil za plačilo vsa drva, kar sta jih s cesarjem nasekala. Cesar je delal v dvorni lovski uniformi.

* Okradena železniška blagajna. Iz Krakova poročajo, da je pobegnil postajenačelnik postaje Pecznyczn pri Stanislawu Krasniavski. Vzel si je dva dni dopusta in se ni vrnil. Pri preiskavi so našli, da manjka v postajni blagajni čez 80.000 kron. Predno je Krasniavski pobegnil, se je peljal v Kolomejo, kjer je dvignil za železnico 25.000 kron.

* O priljubljenih jedeh imenitnih mož. Napoleon ni bil velik prijatelj kuharskih užitkov. Njegov komornik De Cusi je bil velik sladkosnedež in je zelo obžaloval svojega gospodarja. Večkrat je rekel: »Tudi največje-mu možu kaj manjka.« Za cesarja pa so morali imeti vedno in povsod pripravljeno kuretnino, kotlete, predvsem pa lonec kave. Kavo je Napoleon prav posebno rad imel in jo je izpil sleherni dan najmanj deset skodelic. — Lessing je posebno rad jedel lečo. Tako rad jo je jedel, da bi morda celo posnemal Ezava. — Schiller je posebno rad jedel gnat. Wieland je imel kot otrok rad kolače in sploh pecivo. Klopstock je bil najbolj vesel tedaj, če je imel pred seboj jelenovo pasteto, lososa ali postrv. K temu je bil lahko rdeče vino. Skromnejši je bil filozof Kant. Navadno je jedel re-po s slanino, lečo, grah in pečeno sadije. Za obed je potreboval tri ure.

* Stavka železničarjev v Južni Afriki. Iz Bloemfontaina, iz Pretorije in iz Johannesburga poročajo, da je postalo gibanje železničarjev vedno bolj nevarno. Velika večina železničarjev vseh kategorij že stavka in hoče pridobiti za stavko še ostale in vzpizoriti splošno stavko. V nekaterih krajih postajajo stavkajoči tudi nasilni. Tako so hoteli v Fereiri razstreliti železniško progo z dinamitom. Poskus se jim ni posrečil, atentatorji so pobegnili. V vseh večjih mestih se vrše veliki shodi železničarjev, na katerih se izreka skoro povsod večina za stavko. V Johannesburgu je bil shod, na katerem je bilo 9000 udeležencev železniških in drugih delavcev. Na shodu je bil sprejet predlog za splošno stavko.

Ravno tako pa priporočamo iz lastne izkušnje Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z znanko »Elsa kroglice« za pospeševanje teka, telesnega odvajanja in rednega prebnavljanja. 6 škatlic se dobi od lekarnarja Fellerja franko za 4 krone.

— — — aki.

Najslabšo voljo kaže izvečine

januarja, namreč zima. Takrat pa je treba posebno skrb posvetiti zdravju in primerna oblačila sama ne pomagajo. Najboljše orožje proti nevarnostim zime so Fayeve (pazite na ime!) pristne sodenske mineralne pastilje. Sijajno so preizkušene — odlično in v zdravilo — pri akutnih in kroničnih kataris, trdovratnem zaslepenju, kašlju, indispoziciji glasu itd. Fayeve pristne sodenice se dobivajo povsod po K 125

Poglejte vedno

na 2 žrki K & C, ako želite kupiti pristni ruski svetovnoznani, izborni K & C Popowčaj. En poskus dokazuje njegovo dobroto

Serravallo

železnato Kina-vino

Rigijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepa živce, pobiljša kri in je

rekonvalescentom in melokrvnim

zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

„Izborni okus.“

Večkrat odlikovano.

„Nad 8000 zdravniških sprideval.“

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj

TRST-Sarkovlje. 80

Dobiva se v lekarnah v steklenicah po 1/2 lit. & K 2-00 in po 1 lit. & K 4-80.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 13. januarja 1914.

Termin.

Pšenica za apr. 1914. za 50 kg 11-57

Pšenica za oktober 1914. za 50 kg 10-77

R2 za apr. 1914. za 50 kg 8-85

R2 za oktober 1914. za 50 kg 8-52

Oves za apr. 1914. za 50 kg 7-74

Koruzna za maj 1914. za 50 kg 6-66

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 306-2 Srednji snežni tlak 736 mm

Čas opazovanja Stanje barometra Temperatura Vetrovi Nebo

12. 2. pop. 741.2 —4.4 sr. jvzh del oblač

9. zv. 742.9 —9.8 sr. svzh. obl.

13. 7. zj. 742.6 —10.0 sr. svzh. oblačno

Srednja včerajšnja temperatura —6.5,

norm. —2.6 Padavina v 24 urah mm 0.0.

Mlad 200

trgovski pomočnik

zmožen špecerijske in železninske

stroke, se sprejme takoj v trgovini

Rud. Ruter na Vrhniki.

Krasna prihodnost

za onega, ki kupi hišo z dobro

upeljano gostilno s kletmi, sobami

in hlevom in vsem inventarjem v mestu

na Slov. Štajerskem. Hiša se vsled

bolezni posestnikov pod zelo ugodnimi

pogoji takoj prodaja. 175

Pismene ponudbe pod „Prihod-

nost/175“ na upravnistvo „Slov.

Narodna“

Zenske

pri motivah (za-

stajanju krvi) ne

jemljijo kroglic, tablet, praška, čaja brez

rednosti. Moje prijetno zauživalno,

preizkušeno, zjamč. neškod. sredstvo

pomaga zanesljivo. Vsak dan dobim

prostov. zahv. pisma. Velika škatlja

K 4.85 pošt. prosto. Diskr. dopuštila

dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 83

Niederlausitz.

Na željo se dopolnje iz dunajske ali budimpešt-

nske razpošiljajo, satorje carinske nepravilne

izključene. 1061

SIR

zelo fin, polnomasten, kakor

tudi skuta se dobi najceneje

v mlekarji Ivan Vidmar

črni vrh nad Idrijo.

Kreplega dečka

iz poštene hiše s primerno šolsko iz-

obrazbo ter pridne

trgovske pomočnice

sprejme trdka Jos. Errath v Mo-

kronogu (Dolenjske). 106

Med

zlaten, trden, naj-
čisto čist, v delcih s
4 1/2 kg vsebine, raspo-
šilja po K 8.80

Čebelarstvo Hruška
Metlica.

Grafične in knjižništv

tiskaj in zunanji izdajo ob najhitrejši rešitvi
v prodaji. Družba: Slovenska Grafična
in Knjižniška Družba na H. B.
Berthel & W. G. 24, Samskova 77.

Ni časopisno podjetje 195

Matija Gostiša

poselnik, lesni trgovec in gostilničar

danes ob 8. uri zvečer po daljši bolezni, previden s sv. zakramenti,
mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predraga rajnega se vrši v torek, ob 10. uri dopoldne
iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče na Dobravevi.

Pokojnega rajnega priporočamo v blag spomin.

Žrt, dne 12. prosinca 1914.

Franciška Gostiša roj. Jerob, soproga, Franc. Julka, Matevž, Alojz,
Francika, Matko, otroci, Pavel, Julka, vnuka.

**Vsako sredo in soboto prodaja
razne ostanke blaga**

za obleke in perilo za skoro polovične cene
podjetje zvezdnih tkanin „HERMES“, brata Wokač
v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 5, v I. nadstr.

**Lepa in solidna
oprema za nevesto**

izdelana v lastni šivalnici, je razstavljena od
13. do 20. t. m. v izložbah trdke

Ljubljana **ANTON ŠARC** Ljubljana
Selenburgova ulica št. 5.

Prosim, gospod doktor,

kaj pa je pravzaprav

Dr. Dralleja Malattine?

»Malattine, milostna, je metolista krema za roke, slasten sok iz glicerina in strdi,
čudovitega učinka. — Nujna potreba za doseganje sveže, lepe, žametnemehe,
zdrave in odporne kože. — V resnici ni nič boljšega proti rdeči,
krhki, razpokani koži.

Pušica K — 70 in 120 po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in
boljših brivnicah.

Juri Dralle, Hamburg (Bodenbach) na L.

Razpis služb.

Na cesarja Franca Jožefa I mestnem dekliskem liceju je s pričetkom
šolskega leta 1914/5 stalno popolniti troje nanovo sistemiziranih

učnih mest licejskih učiteljic

s plačili, ki so ugotovljene za učiteljice z licejskim izpitom, in sicer:

1. Mesto licejske učiteljice za slovenščino in nemščino (za dekliske liceje) s slovenskim in nemškim poučnim jezikom s službeno obveznostjo 17 ur na teden in s službeno dobo 30 let.
2. Mesto licejske učiteljice za zemljepis in zgodovino (za dekliske liceje) s slovenskim in nemškim poučnim jezikom, ki bi obenem morala prevzeti posle nadzorovalne dame. Službena obveznost 20 ur na teden, službena doba 30 let.
3. Mesto licejske učiteljice za telegrafijo, slovensko in nemško stenoigrafijo s slovenskim in nemškim poučnim jezikom, s službeno obveznostjo 24 ur na teden in s službeno dobo 30 let.

Pogoje za oddajo zgoraj označenih službenih mest določata §§ 5 in 6 licejskega Statuta.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati pri predsedstvu mestnega magistrata najkasneje do 15. februarja 1914.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 2. januarja 1914.

C. kr. ministrstvo za domobranstvo.
K. dep. XII, št. 5939 iz 1. 1913.

Na Dunaju, decembra 1913.

Razglas.

Dobavljanje posteljnih vrst za zdrave in bolne dalje bolniške obleke, bolniškega perila in domačih čevljev pri c. kr. domobranstvu.

Javen ponudbeni razpis.

Ministrstvo za domobranstvo namerava za potreščino leta 1914 doba-
te-le predmetov oddati potom javnega razpisa in vabi kpismenim ponudbam.

Zapored. štev.	Število	Komadoy	Oznacenie	Cene so ponuditi za	Opomba
1	12.500		kompl. želez. posteljnjaki, sistem Hoerde		
2	25.000		slamnice		
3	20.000		slamnate zglavnice		
4	75.000		rjuhe za zdrave		
5	10.000		posteljne prevleke		
6	100		litoželezni posteljnjaki z žičasto mrežo	1 komad	
7	120		drogovi za obglavne tablice		
8	4.000	komadoy	rjuhe za bolnike		
9	100		za tridelne žimnice		
10	200		za velike žimnate zglavnice		
11	100		za male žimnate zglavnice		
12	500		posteljne odeje za bolnike	1 kg	
13	800		prevleke za odeje		
14	1.500		brisalne rute, navadne	1 komad	
15	1.500		brisalne rute, grobe		
16	2.000	parov	pavolnate nogavice	1 par	
17	2.000		spodnje hlače		
18	2.000		srajce		
19	500		hlače za bolnike		
20	400		jopice za bolnike		
21	200	komadoy	kape za bolnike	1 komad	
22	300		kuhinjski predpasniki		
23	300		rjuhe		
24	100	opra- cljake	plašči		
25	100		predpasniki		
26	300		veliki		
27	1.000	parov	srednji	čevlji za dom (pantofli)	1 par
28	200		mali		
29	200		plašči za bolniške strežnike		
30	2.000		žepni robci		
31	200		serviete		
32	200	komadoy	namizni prti	1 komad	
33	100		kopalne rjuhe		
34	2.000		preobleke za žimnate zglavnice, male		
35	40.000		železnato sive poljske odeje		
36	3.600	kilogram	žima v štrnjah	1 kg	

Na ustneme, brzojavne in telefonske ponudbe se ni moč ozirati.

1. Pismene ponudbe morajo najkasneje do 21. januarja 1914, ob 10. dop.

dospeti v vložnem zapisniku c. kr. ministrstva za domobranstvo na Dunaju.

Ponudbe se bodo v tem ministrstvu (Dunaj I, Babenbergerstrasse 5,

III. nadstropje, uradna soba št. 128) dne 21. januarja 1914 ob 10. dopoldne

komisijalno odprle. Ponudniki ali njih pooblaščenici so upravičeni prisostvovati

pri odprtju razpisa.

Vsakemu ponudniku se bo odločba o njegovi ponudbi od c. kr. mini-

strstva za domobranstvo do 15. februarja 1914 pismeno naznanila.

2. Sklenjenje pogodbe se posvedoči z izdajanjem pismenega odloka, v

katerem se ponudnik obvesti o sprejemu ponudbe.

Pravilna pogodbeni listina se zapiše samo na izrecno zahtevo.

3. Podjetnikom je dano na prosto voljo, da ponujajo na posamezne vrste

(zaporene številke zaznamka) in pri vsaki vrsti na manjšo množico (število

itd.), kakor je razpisano.

Ministrstvo za domobranstvo si pridržuje pravico, sprejeti ponudbo tudi

glede posameznih od več ponudnih vrst ali glede ene delne kvantitete.

4. Stavljenje cen je pripuščeno ponudnikom.

5. Vso množino vsake vrste, ki jo je dobaviti, je priposlati polovico do

31. maja, ostanek do 31. decembra 1914.

Med letom 1914 domobranska uprava lahko zahteva za 10 odstotkov

višjo potreščino, ki se pa v slučaju mobilizacije zviša na 50 odstotkov. Tako

višjo potreščino je dobaviti v teku dveh mesecev po zahtevi.

Vsi predmeti se imajo na stroške podjetnika dobaviti pri domobranski

monturni zalogi na Dunaju.

6. Ponudniki morajo, — izvzemši one, ki so že položili kavcijo v pred-

pisani množini — položiti vadij ozir. kavcijo v visokosti 5 odstotkov ponudene

skupne cene oferiranih vrst.

Vadijev ni poliljati na ministrstvo za domobranstvo, nego jih

načeloma zalagati samo pri c. kr. nižjeavstr. dež. glavni blagajnici na Dunaju.

Jamstvena pisma ter pri položbi rentnih knjižic c. kr. poštno hranil-

ničnega urada izdane izjave pa je priložiti ponudbam.

V kolikor skupna cena ne presega 2000 kron in pri obrtnih ali pridob-

itnih in gospodarskih zadrugah 5000 kron, odpade položba vadija oz. kavcije.

Glede načina in preskrbitve kavcije se navaja na pod točko 8 tega

razpisa omenjene pripomočke.

7. Dobava se bo oddala samo takim ponudnikom, ki stanujejo v kra-

ljestvih in deželah, zastopanih v državnem zboru in ki ponudene predmete

istotam izdelujejo (konfekcionirajo) v lastnih tavnornicah (delavnicah).

8. Ponudniki naj si nepogojno priskrbe nastopne, leta 1911 nanovo na-

ložene pripomočke:

a) „Zvezek pogojev“ glede dobave storjenih oblačilnih predmetov in

opremnih vrst za c. kr. domobranstvo in c. kr. črno vojsko;

b) „Navodilo za stavljenje ponudbe“;

c) uradno tiskovino za stavljenje ponudbe.

Razen tega so razpoloženi:

d) „Navodilo za sestavljanje jamstvenega (garancijskega) pisma“.

e) „Navodilo za sestavo izjave pri položbi rentnih knjižic c. kr. poštno-

hranilničnega urada“.

f) „Dopolnilna določila glede priskrbitve vadijev in kavcij z vložnimi

knjižicami hranilnic, rentnih knjižic c. kr. poštnohranilničnega urada in menic“.

Ti pripomočki se lahko kupijo pri c. kr. dvorni in državni tiskarni na

Dunaju I. Seilerstrasse 24, razpoloženi so pa tudi na vpogled pri intendantah

domobranskih teritorialnih poveljstev in pri vseh avstrijskih trgovskih in obr-

tnih zbormnicah.

9. Pri domobranski monturni zalogi na Dunaju so razpoloženi v služ-

beni knjigi M—1, II. del obsežni „Prevzemni predpis“ ter vsi vzorci in

popisi z eventualnimi posebnimi prevzemnimi predpisi, katerim morajo

odgovarjati dobavitelji predmeti. Ponudniki si morajo pred stavljenjem ponudb

te pripomočke pregledati temelj, ker morajo v ponudbi potrditi, da jih

poznaajo. Sicer pa domobranska monturna zaloga vzorce proti plačilu za to

določene normalne cene tudi prodaja, popise pa kolikor dopušča zaloga posoja.

Za prevzemu dobave je vedno merodaven zadnji od ministrstva za domobranstvo

odobreni vzorec dotične vrste.

Od c. kr. ministrstva za domobranstvo.

C. kr.
kmetijska družba
hranjska v Ljubljani
(ustanovljena leta 1767)

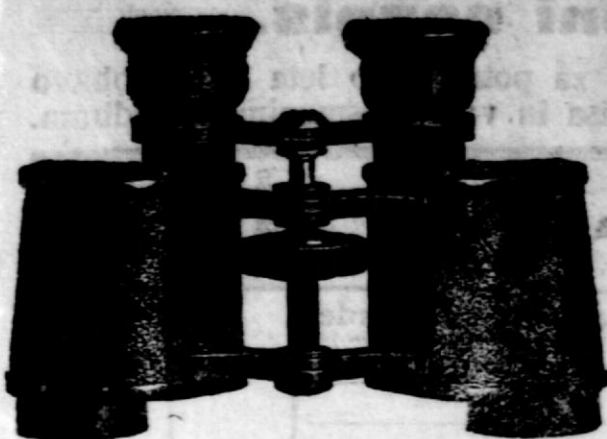
je najstarejši kmetijski zastop v Avstriji, ki
nudi svojim udom največje ugodnosti, ne da
bi udje imeli kakšne druge depzarne obve-
znosti, kakor da plačajo na leto 4 K udnine.
Udje prejema družbeno glasilo „Kmetovalec“ zastop.

„Kmetovalec“
s prilogo
„Kmetovalec“
in
„Kmetovalec“
(XXX letnik)

je najstarejši, najbližnji in bogato s podobami
opremljen kmetijski list v slovenskem jeziku, ki ne
samo manjka v nobeni slovenski kmetijski hiši, kjer
je bil mar za gospodarski napredek. Izhaja v
obsegu dveh pol po dvakrat na mesec. Naročnina je
4 K na leto. Za vse hranjske kmetijske družbe zastop.
Posamezne številke zastop na ogled. 4744

Gospo-
darske
potreb-
ščine,

kakor sadno drevje, semena, umetna gno-
jila, močna krmila itd., dobivajo udje c. kr.
kmetijske družbe v najboljši kakovosti, z
zajamčeno vsebino po najnižjih cenah ter je
:: :: vsaka prevara izključena. :: ::

Zahtevajte

Priporočila se kot strokovnjak

K. JURMAN

cenik.

optik - specialist, optični zavod z električnim obratom.

Bodite previdni pri nakupu očal, ker le specialist vam lahko določi pravilno
očala in Vas strokovnjaško postreže.Nova stekla za daleč in bližino,
važno za dalekovidne.**Najfinejše rokavice**pravi francoski parfumi
in vsi v to stroko spadajo predmeti v najfiniši kakovosti.
Za obila naročila se priporoča**Otilija Bračko**

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

Št. 543.

193

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski oddaja potom ofertne obravnave

izpraznjevanje straniščnih jam

v mestni pehotni vojašnici 27. pešpolka za dobo dveh let, to je od 15. februarja 1914 do 15. februarja 1916.

Interesenti, ki reflektirajo na gnojilo, naj vložijo do 25. t. m. svoje
ponudbe pri podpisnem mestnem magistratu, kjer se lahko poizvedo natančni
pogoji te oddaje.Potrebni vojni stroj ter enega delavca preskrbi ob času izpraznjevanja
brezplačno mestni magistrat.**Mestni magistrat ljubljanski,**
dne 7. januarja 1914.**Purane**zaklane, razpošilja poštanim povzetjem
po 1 K 60 v kilo bruto 178**Josip Cernelč, trgovec**
Sv. Peter pod Sv. Gorami,
Slovenji Šteter.**Slednjič boljši časi!**Pomembni profesorji in zdrav-
niki priporočajo in rabijo tudi zase
našo patentirano higienično iznajdbo,
ki glede na preprostost vse postavi
v senco. 3664Zakonski dobe natančno bro-
šuro 20 od Verlag für hygienische
Literatur, Dunaj 1., Wollzeile 12.**!! Umetniške razglednice !!**

Priznana vedno novosti.

.. Pisemski papir ..

v največji izbiri priporočila

Marija Tičar, trgovina papirja itd.

Ljubljana, sv. Petra cesta 26.

Na deželo se pošilja na izbiro. 4063

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski oddaja pnevmatično

izpraznjevanje straniščnih jamv mestni topničarski vojašnici za dobo treh let, to je od 1. januarja 1914
do 31. decembra 1916 potom ofertne obravnave.Za izpraznjevanje jam preskrbi magistrat ob času praznjenja brez-
plačno potrebni voz in stroj ter enega delavca.Interesenti naj vložijo svoje kolikove ponudbe do 19. t. m. pri pred-
sedstvu mestnega magistrata, natančne pogoje te oddaje pa daje oskrbništvu
mestnih vojašnic.**Mestni magistrat ljubljanski,**
dne 10. januarja 1914.**Gulliver****Prve vrste kavčukov**
podpetnikkralj kavčukovih pod-
petnikovje izredno cenó
ker je narejen iz kavčuka.**J. POGAČNIK**Zaloga pohištva in mizarstvo. Ljubljana, Marije Te-
rezijske c. 11 (Kolizej).
136Zaloga spalnih ter je-
dilnih sob v različnih
: najnovejših slogih. : Zaloga otmánov, di-
vanov, žimnic :
in otroških vozičkov.**Spalnica v ameriškem orehu**
350 kron.Obstoječa: 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni
omarici, 1 umivalnik z marmor. ploščo in ogledalom.**Kmetovalec**izurjen v vseh panogah kmetijstva in
vinoreje želi vstopiti v kako pri-
merne službo. Naslov pove uprav.
»Slovenskega Naroda«. 153»prejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombina-
cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.Zlasti je ugodno zavarovanje na
doživetje in smrt z manjšajočimi se
12 vplačili.**„SLAVIJA“**

.. . . vzajemno zavarovalna banka v Pragi. . . .

Rezervni fond K 60,700-720-18 — izplačano odškodnine in kapitalije K 129,965.304-25

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vas poizvedite dalje: čigar pisarne so v
Generalno zastopstvo v Ljubljani lastne bančne hiše v Gosposki ulici šte. 12.Zavaruje oslopja in premočnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uziva najboljši sloves, koder postuje.Pozor! Sprejema tudi zavarovanja
proti vlomski tatvini pod zelo ugod-
nimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!**Jadranska banka filijalka v Ljubljani**

Centrala v Trstu. Filijalka v Dubrovniku, Kotoru, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku, Zadru.

:: Živahna zveza z Ameriko. ::

Delniška glavnica K 8,000.000.

Nakazila v Ameriko in akreditivi.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje
(rente, zastavna pisma, delnice, srečke
itd.) — Valute in devize. — Premese
k vsem žrebanjem.Sprejema vloge na hranilne knjižice
ter na žire in tekoči račun.

Obrestovanje od dne vložitve do dne dviga.

Rentni davek plača banka iz svojega.

Eskomptira: menice, devize in fakture.
— Zavarovanje vredn. papirjev proti
kurzni izgubi. — Revizija žrebanja
srečk brezplačno. — Rembours-krediti.
— Borzna naročila. — Inkaso.